

Paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimo problematika

Įvadas

Ūkininkų pajamų problemos, tokios kaip jų nepastovumas, žemas lygis bei įvairių priemonių, padedančių išlaikyti žemės ūkį gyvybingą, užtikrinant pakankamas ūkininkų pajamas, išsaugant kraštovaizdį ir panašiai yra dažnos mokslininkų diskusijų temos. Verta pastebėti, kad daug dėmesio skiriama tokioms problemoms kaip politikos šališkumas, neteisingas bei neefektyvus pajamų perskirstymas.

Problema: parama ūkininkų pajamoms yra aktuali įvairiapusė mokslinių diskusijų tema. Vienas iš nagrinėjamų klausimų – paramos ūkių pajamoms, įgyvendinant agrarinės ir socialinės politikos programas, efektyvumo įvertinimo metodologijos problema. Nors įvairiais metodais bandoma išmatuoti paramos ūkininkų pajamoms efektus, tačiau vis dar ieškoma tikslesnių ir efektyvesnių būdų vertinimui atlikti, ir taip pat ieškoma atsakymo, kurios iš paramos priemonių yra labiausiai efektyvios ūkininkų ir visos visuomenės atžvilgiu.

Objektas – paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimo problemos.

Tikslas – identifikuoti paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimo problemas.

Tikslui pasiekti yra formuluojami sekantys **uždaviniai**:

- 1) išanalizuoti terminologijos problemą Lietuvoje.
- 2) identifikuoti metodologines problemas vertinant paramos poveikį ūkininkų pajamoms, plačiau nagrinėjant su matematinių metodų naudojimu susijusias problemas.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizės, sintezės, apibendrinimo ir palyginimo metodai.

1. Terminologijos problematika Lietuvoje

Vienas iš probleminių klausimų išryškėjęs atliekant paramos ūkininkų pajamoms vertinimų teorinę analizę – terminologija. Užsienio mokslininkai kalbėdami apie paramą labai dažnai naudoja transfero (*angl. transfer*) sąvoką. Transferas mokslinėje užsienio autorių literatūroje dažniausiai yra apibrėžiamas kaip neatlygintinas pervedimas valstybinių arba nevalstybinių organizacijų šeimoms ar atskiriems asmenims pinigine arba natūrine formomis. Tačiau verta pastebėti, kad Lietuvoje pasigendama nusistovėjusio ir vieningai mokslininkų bei kitų tyrėjų termino „transferas“ vartojimo. Lietuviškoje literatūroje sutinkami terminai: socialinis perskirstymas, socialiniai transferai, neatlygintini pervedimai, privatūs ir vyriausybės transferiniai mokėjimai, socialiniai pervedimai, socialinės išmokos, o kai kalbame apie ekonominę paramą – dotacijos, išmokos, subsidijos ir kt.

Kaip antai Guogis, Bernotas (2003) vartoja sąvoką socialinis perskirstymas (*angl. social transfers*), taip akcentuodamas pagrindinę socialinio perskirstymo funkciją – pajamų tarp visuomenės grupių perskirstymą. Jo atliktų tyrimų įžvalgos atskleidžia, kad ypač pajamų perskirstymas yra būdingas III-iam gerovės modeliui, pasižyminčiam institucine–perskirstomąja koncepcija. Lazutka (2001) tyrinėdamas socialinės paramos sistemą pateikia socialinio transfero sąvoką, kuri teigia, jog tai yra socialinės išmokos, kurių dėka yra padidindamos gyventojų pajamos. Atlikdamas pajamų kaip ūkinės veiklos ir valstybės perskirstymo rezultato analizę pajamas didinančia priemone išskiria socialinius transferus. Jo teigimu, šiuolaikinėje visuomenėje gyventojų pajamoms

didelę įtaką turi valstybės veikla, kadangi ji ne tik netiesiogiai daro įtaką rinkoms ir kartu žmonių sėkmei generuojant pajamas tose rinkose – ji ir tiesiogiai perskirsto gyventojų pajamas. Valstybė surinkus mokesčius ir taip sumažinus rinkose uždirbamas pajamas, moka socialines išmokas (socialinius transferus). Pagrindinė tokio pajamų perskirstymo priežastis – mažiausias pirminės pajamas gaunančių asmenų ar šeimų skurdas. Lazutka (2001) atkreipia dėmesį, kad yra nustatyta, jog jeigu nebūtų socialinių transferų daugiau kaip pusė gyventojų Europos Sąjungos šalyse gyventų skurde.

Snieska ir kt. (2001) vartoja terminą transferai, kurie yra apibrėžiami kaip transferiniai išmokėjimai namų ūkiams, subsidijos įmonėms ir valstybės skolos palūkanos. Taip pat jis išskiria tiek privačius, tiek vyriausybės transferinius mokėjimus – transferus. Nagrinėjant norminius dokumentus taip pat pastebimas skirtingas iš anglų kalbos „transfer“ atitikmens lietuvių kalba termino vartojimas, kaip antai Namų ūkio biudžeto tyrimo duomenis pateikiant iš anglų kalbos *social transfers* vartojamas „socialinių išmokų“ terminas, kuris apibrėžiamas kaip pensijos ir piniginės pašalpos senatvėje, ligos ir negalios atvejais, išmokos, skirtos našliams ir našlaičiams, šeimai ir vaikams, bedarbiams, socialinės atskirties ir kitais atvejais. Taip pat įskaitomos su būstu susijusios socialinės išmokos natūra, t. y. šildymo, vandens tiekimo, kuro išlaidų kompensacijos. Europos Komisijos dokumentuose vartojamas socialinio pervedimo terminas, kuris apibrėžiamas kaip socialinės išmokos arba pervedimai namų ūkiams pinigais arba natūra, kurių paskirtis yra palengvinti namų ūkiams iškylančios rizikos ir reikmių finansines prievoles. Europos Komisijos oficialiuosiuose dokumentuose yra išskiriami einamieji pervedami tarp namų ūkių, Einamieji pervedimai valdžios sektoriuje, Individualių ne rinkos prekių ir paslaugų pervedimai bei socialiniai pervedimai tiek natūriniu, tiek ir piniginiu formomis.

Užsienio autorių literatūroje terminas transferai – socialiniai, ekonominiai, asmeniniai – yra vartojami ir diskusijų dėl šio termino nėra pastebėta. Socialiniai transferai anot Lindert (2004) – gerovė, nedarbo kompensavimas, viešosios ne įmokų pagrindu pensijos, viešos sveikatos sąnaudos, ir viešosios prieglaudų subsidijos. Socialinių transferų teikimas siejamas su demokratijos iškilimu, gyventojų senėjimu, pajamų augimu, religija, ir socialinių veiksmų pasidalijimu. Ekonominius transferus Moon (1984) apibrėžė kaip mokėjimus (išmokas) asmeniui ar institucijai, siekiant kompensuoti einamąsias darbinės veiklos pajamas, ir atkreipė dėmesį, kad ekonominiai transferai yra pasižymintys jiems būdingu perskirstomuoju iš vienos gyventojų grupės kitai efektu.

Vis dėlto verta pastebėti, kad yra painiavos dėl transfero sąvokos lietuviškoje literatūroje vartojimo. Pateikti apibrėžimai atskleidžia, kad transferai, o ypač socialiniai yra siejami su gyventojų gerovės užtikrinimu, padidiniu bei didesnėmis pajamomis. Taip pat atlikta analizė atskleidžia, kad sąvoka „transferas“ gali būti taikoma plačiai, tiek kalbant apie vyriausybės pervedamus, tiek apie privačius transferinius pervedimus – neatlygintinai ir be jokio prekinio ekvivalento. Apibendrintai galima teigti, kad transferai yra neatlygintini pervedimai tiek pinigine, tiek ir natūriniu formomis ir gali būti pervedami: tarp šalių, valstybės asmeniui ar namų ūkiui, tarp pačių asmenų ar namų ūkio narių, ir yra atliekantys gerovės perskirstymo funkciją.

2. Paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimo metodologinės problemos

Pastebėtina, kad daug autorių yra nagrinėję paramos ūkininkams klausimus, kaip antai pajamų palaikymo politikos poveikį pajamų nelygybei (Allanson, 2005a; 2005b; 2007; Castagnini, Menon, Perali, 2004; ir kt.), šališkumą paremiant žemės ūkio pajamas (Allanson, 2007; ir kt.), įvairių transferų ūkininkams efektyvumo tyrimai (Gianakas, Fulton, 2000; Shalhofer, Schmid, 2004; Thompson, Mishra, Dewbre, 2009; Keeney, 2009; ir kt.) poveikį ūkininkų pajamoms. Apibendrinant jų darbus galima išskirti dvejopas problemas:

- dėl tyrimo kryptingumo, turinio. Yra diskutuotina ką reikėtų tirti, kokį poveikį, ir kokiais metodais; dalis tyrimų yra orientuoti į transferų efektyvumo vertinimus, tačiau dalis autorių tą efektyvumą vertino iš skirtingų pozicijų – ūkininkų, vartotojų ir mokesčių mokėtojų ar visos visuomenės. Pastebėtina, paramos poveikis vertintinas taip pat skirtingiems rodikliams – konkurencingumui, vartojimui, investavimui arba tiesiogiai pajamoms.

- vertinimo techniniai klausimai, apimantys duomenų ir metodų naudojimo problemas.

Plačiau šiame straipsnyje bus nagrinėjami techniniai, su paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimo technikomis susiję klausimai ir iškylančios problemos. Atliekant paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimus susiduriama su tokiomis problemomis, kaip buvimas, kokybė ir prieinamumas prie statistinių duomenų. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad pačių ūkininkų namų ūkių pajamos gali būti įvertintos nepakankamai.

Visų pirma dėl to, kad pajamos natūra ar savarankiško darbo pajamos, o kabant apie paramos teikimą ir parama natūra yra dažnai statistikoje neapskaitomos, ir todėl susiduriama su informacijos konfidencialumo ir asimetriškumo problemomis. Pastebėtina, kad kyla problemų ir norint palyginti ūkininkų namų ūkių pajamas tarp šalių (OECD, 2003).

Kalbant apie statistinius duomenis ir jų panaudojimą paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimui atlikti, verta atkreipti dėmesį, kad pastarųjų metų užsienio šalių mokslinėje literatūroje yra išskiriami du požūriai į statistinius duomenis – standartinis ir simuliacinis (Figari, Iacovou, Skew, Sutherland, 2011). Standartinis požūris siejamas su „klasikine“ duomenų analize, pagrįsta oficialiais statistinių apžvalgų duomenimis. Simuliacinis požūris nuo standartinio skiriasi ne pačiais duomenimis (naudojami tie patys duomenys kaip ir atliekant tyrimus laikantis tradicinio požūrio į statistinius duomenis), tačiau jie yra simuliuoti. Mokslinės literatūros analizė leidžia daryti prielaidą, kad norint gauti patikimesnius ir tikslesnius paramos poveikio ūkininkų pajamoms empirinio vertinimo rezultatus vien tradicinio požūrio į statistinę informaciją nepakanka, todėl reikėtų remtis simuliaciniu modeliavimu, kuris suteikia galimybę vertinti ir numanomas reformas bei galimų paramos pokyčių efektus ūkininkų pajamoms ateityje. Verta pastebėti, kad simuliacinis modeliavimas užsienio šalių mokslininkų praktikoje yra dažnai naudotinas, atliekant pajamų palaikymo ir kitos paramos ūkininkams vertinimus.

Pastebėtina, kad socio-ekonominių mikrosimuliacijų pradžia siejama su ekonomisto Guy Orcutt vardu, kuris su savo kolegomis atliko darbą „Socioekonominių sistemų mikroanalizė: simuliacinio modeliavimo technika“. Nors simuliacinis modeliavimas pasaulyje pradėtas naudoti dar 1950 metais, o ypač išpopuliarėjo tarp socialinių mokslų tyrėjų, savo tyrimus orientuojančių į politikos priemonių analizę, pastaraisiais 20-30 metų, Lietuvoje šis metodas vis dar nėra dažnas ekonomikos srities tyrėjų darbuose. Lietuvoje mikrosimuliacinio modeliavimo galimybes ir Lietuvos statistinių duomenų pritaikomumą simuliaciniams modeliams nagrinėjo Salanauskaitė, Ivaškaitė-Tamošiūnė (2008). Taip pat įvairių metodų pritaikomumą politikos priemonių analizei nagrinėjo ir Janeliūnas, Kasčiūnas (2007), simuliaciją apibrėždami kaip situaciją, kurioje nustatant tam tikras pradines sąlygas hipotetiškai numatoma, kaip toliau klostysis situacija. Taigi, jų atlikti tyrimai atskleidė, kad labiausiai šio metodo vartojimą apsunkina keletas priežasčių: reikalingi dideli duomenų kiekiai; stiprios kitų mokslų sričių žinios, nes modeliuoja daugelį kompleksinių programų; turi pateikti kokybiškus ir detalius rezultatus; kiekviename simuliacinio žingsnyje gali atsirasti netikslumų ir klaidų.

Kalbant apie empirinių tyrimų metodologijas verta atkreipti dėmesį, kad lietuviškoje mokslinėje literatūroje (Martišius, 2000; 2003a; 2003b; 2005; Skurvydas, 2008; 2010) pabrėžiama, jog metodologinio pobūdžio darbai reikalingi mūsų šalyje, kadangi visuomenės ekonominio mąstymo kultūra nėra aukšta ir domėjimasis pažinimo teorija beveik neturi jokių tradicijų. Remiantis tyrėjų (Skurvydas, 2008; 2010) įžvalgomis, galima teigti, kad šiuo metu Lietuvoje yra vyraujanti sudėtingų (kompleksinių) dinaminių sistemų paradigma, kuri yra labiau orientuota į ateitį, atmetant linijinio vystymosi sąvoką, neneigianti subjekto mąstymo netobulumo, bei neatsiejama nuo kintamumo, nepusiausviros, vystymosi sąvokų, ir kt., o pagrindinis kompleksinių sistemų tyrinėjimo instrumentas – kompiuteris, įgalinantis per pažangius simuliacinius modelius nagrinėti sistemų elgseną. Verta pastebėti, kad įvairūs algoritmai įgalina pateikti atsakymus į su ekonomika ir politika susijusius klausimus. Tačiau dėl matematinių metodų taikymo ekonomikoje sudėtingumo, bet kartu ir validumo atliekant su ekonomika ir politika susijusių klausimų vertinimus, bendradarbiauja tarpdisciplininės mokslininkų grupės, apimančios narius iš įvairių mokslo sričių, kaip antai ekonomikos teoretikai, gamtos mokslų ir informacinių technologijų mokslininkus, kurie gali ištirti ekonomikos mokslo ir socialinės raidos problemas.

Tarpdisciplininis požūris, išreiškiamas keleto mokslų ir kombinuotų skirtingų metodologijų indėliu papildant vienas teorijas kitų mokslų pagrindais (uždarytųjų sistemų, algoritmų, žaidimų teorijos ir kompiuterinės simuliacijos). Kaip jau buvo minėta, atlikta literatūros analizė atskleidžia, kad vienas iš labiausiai rekomenduojamų ir dažniausiai užsienio tyrėjų praktikoje naudojamų metodų – simuliacinis, neretai mikrosimuliacinis, modeliavimas, įgalinantis simuliuoti (imituoti) politikos efektus atskiriems ekonominiams vienetams, kaip antai atskiram asmeniui, namų ūkiui ar firmai. Bourguignon, Spadaro (2006) teigia, kad mikrosimuliaciniai modeliai vis labiau buvo įtraukiami į kiekybinę ir kokybinę politikos analizę. Plačiai mikrosimuliacinio modeliavimo pagrindinius principus, struktūrą, galimą mikrosimuliacinių modelių vystymą yra nagrinėjęs Merz (1993). Jis kaip ir jau anksčiau minėti Agiomirgianakis, Mavrommatis (1998), pastebi pastaraisiais metais vykstantį spartų šio modeliavimo įtraukimą į kiekybinę analizę, siekiant įvertinti ekonominių ir socialinių politinių programų poveikį mikro lygmeniu.

Matematinių metodų reikšmingumas atliekant empirinę ekonominių procesų analizę yra pripažįstamas ir Dillmann et al. (2000), tačiau yra atkreipiamas dėmesys į galinčią iškilti atliekant empirinius tyrimus problemą – kai kurių empirinių prielaidų neturėjimas prasmnio atitikmens ekonominiame kontekste. Pastebėtina, kad ekonomikos ir matematikos mokslų santykis yra dažna užsienio tyrėjų mokslinių diskusijų tema, yra diskutuojama dėl matematikos indėlio ekonomikos mokslui ir atvirkščiai, taip teigiamų ir neigiamų ekonomikos matematizavimo aspektų. Taigi, dažniausiai mokslinėje literatūroje išskiriamos tokios su matematinių metodų taikymu ekonomikos teorijoje problemos ir trūkumai: matematinės ekonomikos aksiomos dažnai neatitinka realaus pasaulio elgsenos, o ekonomistai įtraukdami į analizę matematinius instrumentus nukrypsta nuo tikrų, realių empirinių subjekto savybių, kai kurios ekonomikos teorijos iš prigimties nėra kiekybinės, ir todėl neturi matematinio paaiškinimo, ekonomikos procesų apibūdinimų atvaizdavimas matematine kalba gali tapti paprasta ir neįskaitoma formuluote, ir daugelis kitų.

Apibendrinant galima teigti, kad vis labiau į ekonominę analizę įtraukiama kitų mokslo sričių tyrimo metodai, ypač pastebimas ekonomikos matematizavimas. Nors nauji tyrimo metodai, kaip antai simuliacinis modeliavimas, teikia daug privalumų, suteikia naujų galimybių vertinant paramos poveikį pajamoms, sukelia ir tam tikrų problemų: reikalingi dideli duomenų masyvai, sudėtinga simuliacinių modelių sudarymo metodika, mažą arba nepakankamą atskleista Lietuvos mokslininkų-ekonomistų simuliacinio modeliavimo patirtis.

Išvados

1. Atliekant paramos poveikio ūkininkų pajamoms vertinimą pastebėtina terminologijos lietuvių kalba problema, kadangi nėra nusistovėjusio ir vieningai visų mokslininkų vartojamo termino transferas, apimančio visus tiek natūrinius, tiek piniginius neatlygintinus pervedimus.
2. Atliekant paramos poveikio ūkininkų pajamoms empirinius tyrimus vien tradicinio požiūrio į statistinius duomenis nepakanka, reikėtų remtis simuliaciniu požiūriu į duomenis, kurti simuliacinius vertinimo modelius.
3. Užsienio tyrėjų praktikoje, atliekant su ekonomika ir politika susijusių klausimų analizę, vienas iš dažniausiai vartojamų metodų – simuliacinis modeliavimas, suteikiantis tyrėjams tiek naujų galimybių gauti patikimesnius vertinimų rezultatus, bet kartu sukeliantis ir techninių problemų dėl didelių duomenų masyvų reikalingumo, sudėtingų matematinių metodų panaudojimo.

Literatūra

1. Agiomirgianakis, G., M., Mavrommatis, Y.E. (1998). Economics and mathematics: recent views on a controversial relationship. *International Journal of Social Economics*, Vol. 25 No. 10, p. 1565-1571.
2. Allanson, P. (2005a). Classical horizontal inequities in the provision of agricultural income support. Paper prepared for presentation at the XIth International Congress of the EAAE (European Association of Agricultural Economists), The Future of Rural Europe in the Global Agri-Food System, Copenhagen, Denmark, August 24-27, 2005.
3. Allanson, P. (2005b). The Impact of Farm Income Support on Absolute Inequality. paper prepared for presentation at the 94th EAAE Seminar From households to firms with independent legal status: the spectrum of institutional units in the development of European agriculture, Ashford (UK), 9-10 April 2005.
4. Allanson, P. (2007). Classical Horizontal Inequities in the Provision of Agricultural Income Support. *Review of Agricultural Economics*, Vol. 29, No. 4, p. 656-671.
5. Bourguignon, F.; Spadaro, A. 2006. Microsimulation as a tool for evaluating re-distribution policies. *Journal of Economic Inequality*, no.4, p. 77-106.
6. Castagnini, R.; Menon, M.; Perali, F. (2004). Extended and Full Incomes at the Household and Individual Level: An Application to Farm Households. *American journal of agricultural economics*, 86(3), p. 730-736.
7. Dillmann, R.; Eissrich, D.; Frambach, H.; Herrmann, O. (2000). Mathematics in economics: some remarks. *Journal of Economics Studies*, vol.27, no. 4/5, p.260-270.
8. Figari, F., Iacovou, M., Skew, A. J., Sutherland, H. (2011). Approximations to the truth: comparing survey and microsimulation approaches to measuring income for social indicators. ISER WP, No. 2010-13.
9. Giannakas, K., Fulton, M. (2000). The economics of coupled farm subsidies under costly and imperfect enforcement. *Agricultural Economics*, vol. 22, no. 1, p. 75-90.

10. Guogis, A., Bernotas, D. (2003). Socialinės politikos modeliai: dekomodifikacijos ir savarankiškai dirbančiųjų problemos : monografija. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras.
11. Janeliūnas, T., Kasčiūnas, L. (2007). Prognozavimo metodų taikymas politikos moksluose. *Politologija*, nr.3(47), p. 3-43.
12. Keeney, R. (2009). Transfer Efficiency and Distributional Impacts of U.S. Farm Support: Evidence from a Macro-Micro Simulation. *American journal of agricultural economics*, 91(5), p. 1289–1295.
13. Lazutka, R. (2001). Pajamos, vartojimas ir skurdas. *Žmogaus socialinė raida: vadovėlis aukštosios mokykloms. Vilnius: Homo Liber.*
14. Lindert (2004). Growing public– social spending and economic growth since the eighteenth century. United Kingdom: Cambridge University Press.
15. Martišius, S. (2000). Lietuvos ekonomikos mokslo ir studijų raida XX amžiuje. *Ekonomika*, Nr. 50, p. 7-19.
16. Martišius, S. (2003a). Lietuvos ekonomikos mokslas ir studijos Europos kontekste. *Ekonomikos mokslas dviejų šimtmečių sandūroje. Ekonomika*, nr. 63, p. 205-213.
17. Martišius, S., A. 2003b. Pagrindinės XX a. ekonomikos mokslo metodologinių tyrimų kryptys. *Ekonomika*, nr. 61, p. 111-125.
18. Martišius, S. A. (2005). Ekonominė teorijų raida 1870-1970 metais. *Pinigų studijos*, nr. 2005/2, p.47-57.
19. Merz, J. (1993). Microsimulation as an Instrument to Evaluate Economic and Social Pro-grammes. FFB-Discusion Paper, no. 5.
20. Moon, M. (1984). Economic Transfers in the United States. Introduction. *Studies in Income and Wealth*, vol. 49, p.1-7.
21. OECD. (2003). Farm Household Income: Issues and Policy Responses. <www.oecd.org/.../0,3343,en_2649_33773_20694057_1_1_1_1,00.html>
22. Salanaukaitė, L., Ivaškaitė-Tamošiūnė, V. (2008). Lietuvos statistinių duomenų panaudojimas mikrosimuliaciniuose modeliuose. Vilnius: Socialinių tyrimų institutas.
23. Shalhofer, K., Schmid, E. (2004). Distributive leakages of agricultural support: some empirical evidence. *Agricultural Economics*, vol. 30, no. 1, p. 51–62.
24. Skurvydas, A. (2008). Senasis ir naujasis mokslas: paradigmos, metodologijos, teorijos, dėsniai, principai, politika. Vilnius: Lietuvos sporto informacijos centras.
25. Skurvydas, A. (2010). Apie mokslą, tiesą ir pažangą : kodėl kvailys nėra galo, o mokslas toks ribotas? Kaunas: Vitae Litera.
26. Snieška, V. ir kt. (2001). *Makroekonomika*. Kaunas: Technologija.
27. Thompson, W., Mishra, A.K., Dewbre, J. (2009). Farm Household Income and Transfer Efficiency: An Evaluation of United States Farm Program Payments. *American journal of agricultural economics*, 91(5), p. 1296–1301.

Straipsnį recenzavo: prof. dr. Vlada Vitunskienė (ASU)

Jurgita BALTUŠIENĖ

THE ESTIMATION PROBLEMS OF THE SUPPORT IMPACT ON FARMERS INCOME

Summary

The main problems of farmer incomes are farm income variability and low farm incomes. Therefore the special attention in scientific studies is given to transfers, transfer efficiency, income redistribution through agricultural policies. In this article there are analyzed the problem of transfers terminology in Lithuania, and then there are introduced theoretical and empirical problems of support influence estimation on farmer incomes. The aim of this article is to identify the main problems of support influence estimation on farmer incomes.